

„Edinost“

z naša enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložne naročnine se upravlja po odločbi.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nve.); vsem Trsta pa po 8 stotink (4 nve.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašitvi itd. se računajo po pogodbi

Vai dopisi naj se pošiljajo uredništvu Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema upravljalstvo. Naročnino in oglaš je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravljalstvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Zavod sv. Jeronima v Rimu.

Nedavno smo bili obljubili, da prinesemo čim prej nekoliko posnetka iz članka, ki ga je priobčil »Agramer Tagblatt« o zgodovini tega zavoda. Ker pa se včerajšnji »Piccolo« zopet ujeda, kakor da »Dalmatince« v Rimu grozi grozna krivica po že izgotovljeni papeževi »buli«, s katero se ta zavod spreminja v hrvaški kolegij, hočemo že danes ustreči navedeni obljubi svoji.

»Agr. Tagblatt« piše:

»V srednjem veku so živeli v Rimu v »borgo vecchio di S. Pietro« mnogi Jugoslavlani, katerih občina se je imenovala »La Comunità della illirica o schiavona«. V letu 1450 je storila ta občina sklep, da si — slabo drugim narodom — v Rimu zasnuje hospicij, v katerem naj bi nahajali začasno za vetišče učenjaki in romarji iz ilirskih dežel. Papež Nikolaj V. je daroval občini zapuščeno cerkev San Marina na Rigetto. Papež Sikst V., ki je bil sam hrvaškega pokoljenja, je dal zgraditi novo cerkev in je razširil ustanovo z znamenitimi darovi. Isti papež je imenoval poleg hospicija tudi kapitelj. Že tistokrat so mislili na to, da bi ta hospicij spremenili v cerkven kolegij, proti čemur pa so kapiteljski gospodje protestovali. Posledice zasnovanju kapitlja niso bile dobre. Kapitelj je namreč povzval vse dohodke, zбоk česar hospicij ni nikdar prav ustrezal svojemu namenu, da si se je ustanova jako pomnožila po prispevkih hrvaških škofov, potem stanov in hrvaškega sabora. Skozi stoletja je bila ta ustanova le vir dohodkov za kapiteljske gospode. To je škofa Strossmayerja in Stadlerja dovelo do ideje, da sta predlagala papežu, naj se hospicij spremení v cerkven kolegij. Papež Lev XIII. je ugodil tej želji in je bil kapitelj že lanskega leta razpuščen. Odloka sv. Očeta je bila hrvaškim škofom prijavljena naslednjim pismom sedanjega protektorja in apostolskega vizitatorja zavoda, kardinala Vanutellija:

»Prejasmim in visokočastitim gospodom nadškofom in škofom provincij Zader, Zagreb in Vrhbosna. V avdienci, ki jo je imel podpisani kardinal dne 16. marca t. l. pred sv. Očetom, je blagoizvolil papež Lev XIII. odrediti, da se že davno sklenjena nakana izvede čim prej, da se nam-

reč hospicij sv. Jeronima v Rimu spremeni v cerkven kolegij, čegar predstojnik in gojenec imajo vsprejeti tiste naloge, ki jih je imel dosedaj kapitelj. Da bo ta namen dosežen čim prej, želi njegov svetost, da se dopiše v Rim duhovnik, ki mora biti po rodu Slovan in katerega imajo izvoliti škofje cerkvenih provincij Zader, Zagreb in Vrhbosna. Ta duhovnik bo bival v hospiciju in ga bo vzdrževal zavod. Naloga temu duhovniku bo, da — imajoč pred očmi namen zavoda ter v neposredni odvisnosti od kardinala protektorja — sestavi pravila za kolegij ter da povsledi otvoritev istega. Podpisani kardinal je smatral za potrebno, da prijavi to imenovanim škofom, da oni izpolne zvesto vse, za kar prosi Boga, da jim podeli srečo in prosvetljenje. — Rim dne 19. marca 1900. S. kardinal Vanutelli, protektor in apostolski vizitator zavoda sv. Jeronima.«

To pismo je bilo kontrastirano od avditorja sv. rimske »rota« (papeževskega sodišča za civilne in zlasti beneficijalne stvari) in apostolskega konviziatorja, Contini-Riccardi.

V pismu imenovani škofje treh škofij Zader, Zagreb in Vrhbosna so izvolili izvrševateljem v Rimu profesorja zagrebskega Fran Josipovega vseučilišča, dra. Pazmana. Isti je dobil od hrvaške deželne vlade daljši dopust in biva že kakega pol leta v Rimu, kjer je v družbi s kardinalom-protektorjem izdelal pravila za cerkveni kolegij. Ta pravila so baje že odobrena od sv. Očeta in se utegne zavod, kakor že rečeno, to jesen otvoriti. Jediní namen istega je, da bo brezplačno vsprejemal take mlade duhovnike iz škofij Zader, Zagreb in Vrhbosna, ki hočejo v Rimu spopolniti svoje studije. Politične tendence so absolutno izključene.

Omeniti je še, da je bila ustanova močno propadla vsled slabega gospodarstva v prejšnjih letih in da bi bila tudi po razpuščenju kapitlja težko odgovarjala svojemu namenu, da niso hrvaški škofje povečali fonda z novimi prispevki. O »milijonih« pa absolutno ni smeti govoriti.

Prvim rektorjem kolegija je res določen dr. Pazman — mimogredé omenjeno, mož prahrvaškega pokoljenja — ali njega imenovanje do danes še ni izvršeno. Ker se bodo v kolegiju — ki tudi nadalje ostane pod

protektoratom enega kardinalov — le mladi duhovniki vsprejemali na omejen čas, je vsaka iniciativa kolegija na kateremkoli polju popolnoma izključena.

Taka je resnična stvar glede tega toli napadanega »veliko-hrvaškega« kolegija.

Tako navaja zagrebski list suha, notorična, neoporečna, ker dokumentirana dejstva. Ta izvajanja so jako instruktivna v dvojnem pogledu. V prvo nas poučujejo o postanku in namenih zavoda ter nam pravijo, kako nesramno je, ako italijanski listi govore o kakih »milijonih«, ki so jih baje škofje »ukradli« »Dalmatince« v Rimu, katerih — ni!

V drugo pa nam ti podatki kažejo v bengalični luči tiste katoliške duhovnike, ki po laških listih lažejo, hujskajo, falsifikujejo dejstva, obrekujejo, podtikajo in — izpodkopujejo svobodo cerkve v Italiji! Da, izpodkopujejo. S polno pravico jim lučamo to najhuje očitjanje v obraz. O stvarih kongregacij pripada odločanje jeslino le papežu, a oni zvejo civilne, framasonske oblasti na pomoč proti sklepom papeža! Dobro jim je znano, da spremembe, ki se imajo izvršiti v zavodu sv. Jeronima v Rimu, se izvrše v polnem sporazumljenju s papežem. In vendar alarmirajo ves italijanski svet proti tem spremembam in se torej postavljajo v očitno odpor proti volji glavarja katoliške cerkve. Radi cerkve nam je seveda to težko, sicer pa gledamo mirne duše na to gonjo, ki v Italiji sami ubija nesrečno — latinstvo. In če kedaj prislijo papeža, da se jim umakne iz Rima in odloči za bivanje med nami Slovani, vsprejmemo ga odkritim veseljem in z zagotovilom, da se mu med plemenito slovanskim ni bati takih — zavratnosti; vsprejmemo ga, kajti: Ubi papa, ibi Roma!

V TRSTU, 9. avgusta 1901.

Glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda. Včeraj zbralo se je kakih 300 skupščinarjev iz raznih krajev na glavni skupščini v Mariboru. Deputacija mariborskih Slovencev je vsprejela skupščinarje na kolo-dvoru. Pred narodnim domom so pozdravili skupščinarje: gg. prof. dr. K. Glaser, g. dr. Medved, dr. Fürbas in Gina Marinova.

krilil vse sedanje tuje plese med našim ljudstvom.

Lipa je naše slovansko drevo že iz najstarejših časov človečanstva, takozvane »Zlate dobe«. Lipa so vedno radi opevali slovanski pesniki, nikdar pa ne oreha, bresta, hrasta ali kostanja. V dokazilo navedem tu samo nekoliko slovenskih pesmi. Sloveči rodoljub in pisatelj župnik Davorin Trstenjak, proslavil je lipo v sledečih stihovih:

»Lipa, dišeče, preljubo drevo, ki ima cveteco, košato glavo. Drevo si sveto uže od od nekdanj, še je uneto za tebe vse zdaj. V tvoji senci so stali jednok vrli Slovenci u kolu okrog.

In darovali so svojim bogom, in priseg' vali smrt večno vragom. Pesni donele so daleč okrog ino polnile nebeški obok. Kot so dedovi branili svoj rod, tako ga sinovi branijo povsod.

Narodna: »Stoji, stoji tam lipica, pod lipo hladna senčica, pa v senci miza kamnata, na štiri vogle rezana.

Novejša: Tam stoji mi lipa zala, zraven lipo hišica; prosta hišica je mala, vendar čedno lepa vsa.

Lipa širi svoje veje, ki zelene so lepo; če preveč me solace gaje, v hladno senco grem pod njo, itd.

»V dolini za tremi gorami, na sredi slo-

Po sv. maši je začela glavna skupščina v »Narodnem domu«, katero je otvoril predsednik g. Tomo Zupan. Iz tajnikovega poročila je razvidno, da šteje družba 144 podružnic s približno 10.000 členov. V minoletem letu je družba napredovala za 5 podružnic. Družba vzdržuje, oziroma podpira 25 šolskih zavodov, v katere pohaja kakih 2500 otrok. Iz blagajnikovega poročila je razvidno, da je imela družba v minoletem (15.) družbinem letu 33.133 K 63 st. dohodkov in 35.243-79 K, stroškov, iz česar se vidi, da je imela družba v minoletem letu 2110-15 stot. primanjkljaja. — Vseh prispevkov so poslale podružnice: kranjske 6963-69 K, v Trstu in okolici 4839-48 K, štajarske 3535-05 K., goriške 892-14 K in koroške 439-30 K. Za šolstvo v Trstu se je potrosilo v min. letu 11346-13 K.

Po poročilih se je vršila volitev odbora. Ostal je ves stari odbor, le mesto g. Fr. Brežnika je bil izvoljen g. Držan. Na banketu, na katerem je svirala godba, govorili so dr. Glaser, dr. Medved, dr. Pipuš in Korošec.

Več podatkov o tej skupščini priobčimo po možnosti.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 9. avgusta 1901

Italija in Dalmacija. Z notico v listu »Fanfulla«, katero smo včeraj omenili tudi mi in ki nam kaže vso prepotenco izvestnih krogov v Italiji, se bavi »Hrvatska« na uvodnem mestu. Zagrebski list pravi, da je smešno, kar piše »Fanfulla«, ker ni res, da avstrijske oblasti stoje križem rok, kajti vse delajo italijanskemu elementu v prilog. Ako je sploh mogoče danes govoriti o nekem italijanaštvu v Dalmaciji, je to ravno zasluga avstrijskih oblasti. Še več, radi trozveze ugajajo celo irredentistiški politiki in irredentističkim manevrom. »Fanfulla« kaže torej skrajno nevhaležnost. Avstrija je odprla svoja tržišča italijanskim vinom v pogubo svojih lastnih producentov. Italijanski ribiči uživajo prednosti na našem morju. V Zadru je občina le po milosti vlade v italijanskih rokah. V Dalmaciji je po vseh državnih uradih italijanski uradni jezik. Dalmatinska birokracija je vzgojena v italijanskem misla. In potem se še tožijo na avstrijske oblasti! To ni le nevh-

venske vasi, na sredi med belimi hrami, tam lipa košata stoji, itd.

Pripomenek. Dragi čitatelj! oprosti mi, ako primetnem še nekaj svojih opazk. Pri-lika je tu umestna in važna.

Prišedši pred nekoliko leti na kršni Kras, takoj sem užaljen zapazil, da tukajšnje ljudstvo premalo neguje naše sveto drevo. Osobito na spodnjem Krasu je le redkokje videti lipo. Videti je ni pred božjim hramom ne pred ljudskim domom, ne sredi vasi in ne poleg poti. Izjeme so prav redbe; a nekoliko bolje je na zgornjem Krasu. Najčeseje je videti na spodnjem Krasu pred cerkvijo: pusti brest, laško murvo, divji kostanj ali pa redko-vejnatí oreh. Reči se mora, da v tem oziru je preveč mlačnosti, dremeža in nebržnosti; premalo pouka in narodne zavednosti. Kar je lepega in koristnega, trebamo verno čuvati negovati, kakor narodno dragoceno svojstvenost, podedovavši jo od slavnih pradedov. To je nas vseh najsvetejša dolžnost. Vi sveščeniiki, učitelji in drugi narodni prosvetitelji! nagovarjajte ljudstvo, naj zopet začne zasajati lipo slovansko, »sveto drevo«! Najuljudneje pa prosim naše rodoljubne duhovnike, da v tem oziru pokažejo prvi lep izgled in že prihodnjo leto vsaki zasadi vsaj po dve lipi pred svojo cerkvijo (kjer jih še ni) in

PODLISTEK

Naše sveto drevo.

Ker je to drevo posebno na spod. Krasu še premalo znano in čislano, namenil sem se, da je nekoliko opišem ter konečno приметnem še nekoliko opazk v povoljno uvaževanje glede tukajšnjih krajevni h razmer.

Naše sveto drevo je slovanska lipa. Hitro raste, ima goste, široke in košate vrhove. Deblo stare lipe je izredno debelo. Drevo dosega starost do 800 let. Listi so srčaste oblike, nežnozeleni in rahlotanke snovi, kakor vinske loze. Zlatorumen cvet daje bučelam izborno pašo. Med, nabran na lipovem cvetju, je najboljši in najdražji ter se upotrebuje tudi kakor zdravilo pri nekaterih žledičnih boleznih. Zavžij slednje jutro natešče kavino žličico medu in čutil boš prijetno okrepčevanje v želodcu. Iz dišečega cvetja kuha se izvrsten čaj, kakor lek proti prehladu. Ako se kravam pelaga lipovo listje, imajo najboljše mleko, iz katerega se napravljaja lepo, rumeno, a dragoceno maslo. Na Primorskem raste največ lip po tolminskih krajih. Iz lepega, belega, mehkega in lahkega lesa izrezujejo rezbarji različne podobe, osobito cerkvene. Lipovo oglje se rabi za risanje in napravljanje strelnega prahu ali smod-

nika. V senci pod košato lipo se človek najslaje oddahne, ker listi širijo neki prijeten eter po vzduhu. To razliko takoj opaziš, ako stopiš iz hrastove sence naglo pod košato lipo. Pomni ti je narodne govorice, ki pravijo, da lipa ne vsahne in se ne posuši, ampak umrje. Lipov drevored je najlepši in najprijetnejši za sprehajališče. Še Nemei gori v Berlinu so zasadiili velik lipov drevored, ki ga po svoje zovejo »Unter den Linden«. Krasen lipov drevored je tudi poleg Celovca. Iz spodnjega Logateca do bližnjega Kolodvora je posajen ob glavni cesti dolg, lipov drevored. Pred desetimi leti bil sem tam meseca rožnika, ko so bile lipe ogrnjene v zlatorumeni cvet. Sladkodišča vonjava in prijetno šumenje veselih bučel zdelo se mi je nekaj divnega in krasnega. Pesniško, a resnično rečeno: Lipa je naša največa »roža« v rastlinstvu.

Naši slavni praočanci so lipo visoko čislali. Radi so jo sadili pri svojih domovih, pa tudi sredi vasi ali pri potu. Pod vaško lipo so se zbirali na pogovore in tam tudi bolj važne reči razpravljali. Ako bi mogla stara lipa vse povedati, kar se je pod njo sredi vasi govorilo, napisalo bi se več debelih knjig. Okoli lipe so naši pradedje tudi rajali svoje veselo »kolo« t. j. narodni ples, ki je v prijetnosti (pa tudi v zdravstvenem oziru) nad-

ležnost, to je brezobraznost. In »Fanfulla« pozivlja avstrijske oblasti na strogost proti slovanskim novinarjem! Je-li to italijanski liberalizem?!

Zadnji čas bi bil, da bi oficijelne novine energično in resno povedale svojo vsem krogom v Italiji, bilo oficijelnim, ali neoficijelnim. Saj so nedavno temu brez razloga dajala lekcijo francozskemu novinstvu. Najjo dajo tudi italijanskim novinarjem in jim zakličejo: roko k sebi! Francozsko novinstvo se je pokazalo v skrbeh za usodo Avstrije. Italijansko pa se hoče utikati v naše stvari ter piše tako, kakor da je Dalmacija le začasno poverjena upravi Avstrije ter da stoji pod nadzorstvom Italije. Čas bi bil, da italijanska gospoda enkrat nehajo s to impertinenčno svojo. Italija naj raje pazi na svojo notranjo bedo in naj ne sili v to, kar je naše. Mar jej ni še dovolj, kar je doživela pod Visom? Ako jej ne zadošča ta lekcija, utegne dobiti drugo. Naj ne pozabi, da druga lekcija utegne biti huja od prve.

Včeraj smo bili rekli, da se je zgodil čudež, da je »Neue Freie Presse« zavrnila impertinenco v laškem listu; danes nam je dodati, da je storil istotako tudi še drug list — »Pester Lloyd«. Ta list piše: »Hrvatje in Italijani v Dalmaciji si kakor politični stranki že davno ne stoji posebno prijazno nasproti, to se pa državljanov iz kraljestva italijanskega dotika istotako malo, kakor italijanskega vladno in mednarodne odnose je sploh«.

Tako je. Tako bi morali govoriti vedno. In če ne izda beseda, pa naj bi govorila primera dejanja. Vraga, čas bi bil že res, da bi v Avstriji nehali pozabljati, da smo samostojna država, ki ni odvisna od nikogar, najmanj pa od Italije, kateri mora izkazovati le dobrote, ne da bi dobivala za to kaj odškodnine.

Potovanje ruskega ministra financij na vzhod. Sedaj je gotova stvar, da bo ruski minister financij v drugi polovici tega meseca potoval na vzhod. Kakor službeni razlog temu potovanju se navaja ta, da hoče minister Witte pregledati mandžursko železnico; za ta razlog govori tudi pot, katero hoče ubrati Witte. On odpotuje s posebnim vlakom sibirskih železnice v mesta Om-sk, Tomsk, Irkutsk, Čitu, Blagoveščensk in Harbarovsk. Na to se pomudi v Vladivostoku, od koder pojde v Port-Arthur in Daluji, da spozna tamošnje pristaniške razmere kakor tudi razvoj stvari. In ker namerjajo Daluji povzdigniti do važnega trgovskega pristanišča za vzhodno Azijo, bo Witteovo potovanje sosebno za to mesto velike važnosti. Govori se, da Witte obišče tudi Peking, da se tam spozna z ruskimi trgovskimi interesi. Vendar menijo nekateri listi, da potovanje Witteovo nima le komercijelnega pomena, marveč da gre tudi za politični cilj.

Baratieri. Čudno se bo zdelo, kako da ime tega nesrečnega laškega generala — ki je živel zadnje čase kakor pravi samotar tam nekje na Tirolskem, kakor prognanec iz ljube laške patrie — prihaja zopet v javnost? No, potolažijo naj se cenjeni čitatelji: Baratieri

sicer Bogu in narodu v čast, a potomecem v ponos! Beseda miče, zgled vleče! Evo dokaza! Poznal sem nabožnega, a tudi rodoljubnega duhovnika; precej, ko je prišel v drugo župnijo služiti, posadil je štiri lipe pred cerkvijo. No, že v prihodnji pomladi stala je novosajena lipa sredi dotične vasi.

Ker se iz lipovega lesa izrezuje podobne svetnikov in svetnic, pa tudi drugo cerkveno okrasje, prav iz tega vzroka in nagiba bi mogla biti lipa sledajemu duhovniku še posebej omiljeno drevo. Prej omenjeni rodoljubni in blagomili duhovnik mi je nekoč opomnil: Kdor nima pred cerkvijo lipe, tak duhovnik prekoslovi svojemu cerkvenemu in narodnemu načelu. Bučela, ki zanemarija svoj panj, ni vredna, da živi.

Krašovke, osobito mlekarice, pohajajo slednji dan od vseh strani v Trst in iz Trsta, najčesteje s težkim bremenom na glavi. To je v resnici mučno opravilo. (Po leti solnce peče, po zimi brije mraz...) Tako neprestano trpljenje ženstva ostaja v ljudstvu od roda do roda ter silno slabo upliva na telesne in duševne moči. K temu pa mnogo pripomorejo še druge neugodne krajevne razmere na Krasu. Oj kako prijetno, a tudi v zdravstvenem oziru jako ugodno bi bilo kraškimi mlekaricam, ako bi se odpočile v poletni hudi vročini ob cesti v hladni, blagodejni lipovi senci! V daljavi vsaj vsake pol ure naj bi se posadilo po dve lipi in sicer poleg ceste

je zopet jedenkrat in zadnjič oživel, da — umre. Kakor smo omenili že včeraj, so sedaj na vrsti da umirajo samo veliki možje. Baratieri sicer ni bil človek, ki je bil velik v velikem, temveč je bil velik le v malem! In mnogo se je pisalo svoječasno o njem in njegovi vojski zlasti po tistem groznem porazu pri Aba Garima, v Afriki, ki je pomenjal tragičen konec visokoleteče italijanske kolonialne politike. Baratieri je bil torej v resnici zgodovinski velikan, če tudi le — negativen, ker je združeval v sebi vse slabosti tistih, ki so ga poslali v Afriko in ki so ga pozneje vendar sodili in obsojali, da si so bili njegovi sokrivci. Baratieri je umrl včeraj v Sterzingu na Tirolskem. De mortuis nil nisi bene; mir in pokoj duši njegovi!

Ubogi Waldersee! Nemški maršal Waldersee je doživel žalosten konec svoje žalostne slave. Cesar Viljem ga je bil poslal v Kitaj, kjer se je pričakovalo (Nemci so namreč pričakovali), da si podvrže vso velikanstvo kitajsko državo; a revež niti vojne videl, ker je došel tja, ko so že drugi opravili, kar je bilo opraviti. Jediní zgodovinski znameniti dan za »za velikega nemškega vojskovodjo« je on, ko je v Pekingu v spodnjih hlačah in v sami srajci bežal iz goreče palače, kjer je stanoval. Mož je pričakoval, da ga vsaj o njegovem povratku v nemško domovino vsprejmejo z vso slavo in častjo, ki mu — ne pripadati. No, Nemci so se streznili in so opustili neslanosti, ki so jih bili počelnjali o odhodu Waldersee-a v Kitaj. Mož ima grozno smolo, morda še večjo, nego jo zasluži. Nikamor ne prihaja prav. Tako dolgo se je vozil iz Kitaja semkaj; vsako večo luknjo — pardon: lukno — je počastil se svojim obiskom; a glej nesrečo: v Hamburg prihaja ravno o najbolj nepričakovanem času, ko namreč mati nemškega cesarja leži na mrtvaškem odru.

Ali pa mislite, da je bila to vsa nesreča, ki je doletela ubozega maršala? Kaj še? Ravno ko je stopal iz ladje na kopno, vlival je tak dež, kakor da bi ga s škafi doli metali, in to je seveda zabilo še zadnji žebelj ter provzročilo, da je bil Walderseejev prihod bolj podoben kakemu mrtvaškemu sprevodu (tudi zastave so bile seveda, radi smrti cesarjeve matere potegnjene na pol droga in zavite v črni pajčalon), nego pa slavnostnemu sprejemu.

Tržaške vesti.

Razna mnenja. »Primorski list« piše: »Soča« pravi, da »Primorski list« je »Prismojenec«, »Edinost«, da »Primorski list« je »krivoverski list«, »Rdeči prapor« pa, da je »jezuistični šmirblatt«.

»Primorski list« pa pravi: Bog daj norcem pamet!

Morda ne bo škodilo, ako malce dalje razmotrivamo ta interesantni »tema« o »različnih mnenjih«.

Jedni n. pr. menijo, da je »Edinost« črneja, nego najčrnejši klerikalec; drugi menijo, da je v tajnih zvezah z liberalci in celó vzdrževana od istih; tretji obsojajo narodni

ali pota v primernem zavetju, da bi se tudi po zimi trudna potovalka lahko odpočila. To delo bi se izvrševalo malo po malo. V desetih letih bi rastle slovenske lipe ob cestah in poteh po vsem Krasu. V senci bila bi napravljena primerna počivališča, kakršna vidimo tudi po nekaterih drugih deželah. Počivališče sestoji iz nizke zidine, nanjo se odloži težko breme; in dolge lesene klopi, nanjo sede potovalka.

In kdo bi to prekoristno delo izvršil? Otvoreno-srčno izpovedano: jaz mislim, da naš slavo-slavni sežanski cestni odbor. Za nobeno delo in požrtvovanje bi ne dobil dotični odbor v bogato odplačo toliko srčne zahvale in blagodarnosti, nego za napravo takih potrebni, senčnih počivališč. Stokrat tudi od potujočih tujcev. Naši potomeci kazali bi s ponosom na toli imeitno napravo svojih prednikov ter je slavoslovili.

Izgovor, da lipa slabo vspeva na kršnem Krasu, je sovršeno prazen. Te dni sem bil v Gabrovici pri Komnu in tam sem videl pred cerkvijo tri debele, lepo vzraščene lipe. Kraška zemlja je kakor navlašč za lipo.

Sprožil sem lepo misel in željo, samo da ne ostane le suha beseda, ampak se oživetvori. Do prihodnje pomladi je dovolj časa v to premišljevanje. To bo za ves Kras lep napredek! V to ime pomози nam i Bog!

J. V.

radikalizem »Edinosti«; četrti sodijo, da »Edinost« prav za prav išče vladne subvencije; peti očitajo »Edinosti«, da se pretrmasto drži ene in iste poti; šesti pa jo obsojajo, češ, da nima programa in da se lovi po vseh možnih poteh; in slednjič je tudi slučaj, ko jedni in isti ljudje vidijo v enem in istem tednu, kako se v »Edinosti« »jasni« in se z veseljem sklicujejo na nje sodbo in ki zopet vidijo, da »Edinost« piše same »oslarije« in jej odrekuje pravico govoriti o slovenskih stvareh, in sicer iz tega vzroka, ker je — prebadata.

Ali jih je tu cela grešta menenj! Kaj ne, ljubi vrli goriški soboritelj ljubih vrlih tržaških soboriteljev za — katoliško resnico?!

Tudi »Edinost« dostavlja: Bog daj norcem pamet!

Kako grešimo. Par besed uvoda, predno preidemo k stvari. Po drugih krajih, kjer se Slovenci borijo z nemškimi ali laškimi svojimi nasprotniki, imajo vsi oni narodnjaki, ki odločujejo o podeljevanju zasebnih ali javnih služb, za normo, da jemljejo v službo, ako je mogoče, le take moči, ki so kakorsibodi porabne pri narodnem delovanju. Tahvale vredni princip pogrešamo v Trstu skoraj popolnoma; tu se jemljejo v službo ljudje brez vsakega obzira, je-li ta ali oni narodnjak ali ne, bo-li deloval na narodnem polju ali ne, bo morda le pasivno gledal vse naše napenjanje ali nam še celo škodoval v narodnem obziru? In tu smo dospeli k cilju. Nekje tu v Trstu, je n. pr. nastanjen tam, kjer bi lahko živel kak naroden delavec in nam pomagal na jeden ali drugi način v naših borbah, mladenič, ki je sicer slov. starišev sin, ki tudi govori slovenski, a ki, žal, podpira in je reden ud najzagriženjega tukajšnjega nemškega društva, tržaškega »Turnvereina«. Saj je n. pr. notorična stvar, da so krogi, ki se gibljejo v Turnvereinu, o zadnjih volitvah celo izdali plakate, s katerimi so pozivali na oddajanje glasov Garibaldineu in — poštenjaku Mauronerju ter so se usodili še govoriti, da so dolžni to v imenu kulture in civilizacije! In ljudje, katerim dajemo mi kruha, podpirajo taka društva! Kaj naj torej rečemo k temu? Taki slučaji, zlasti če so pogosti, so pravi, praveci, pošteni: greh na narodni stvari!!

Važen dogodek v Bazovici. Iz Bazovice nam telefonirajo: Danes so dospeli rudarji, ki zasledujejo v rovu pri Bazovici premog, 100 m globoko in — kar je jako veselo — ne da bi se bila dosedaj pripetila ni najmanjša nesreča. To je, kakor pripovedujejo starejši rudarji, sila redek slučaj. Dosedaj niso sicer še naleteli na pravo žilo premoga, vsa znamenja pa kažejo, da je zaloga premoga gotova. Ta veselje dogodek praznovali bodo rudarji v nedeljo dne 11. avg. t. l. na slovesen način. Ob 8. uri jutraj bo od rova sprevod z godbo in peveci v bazoviško cerkev, kjer bo sv. maša z zahvalno pesmijo. O poludne bo skupen obed v gostilni »pri Grgu«, popoldne pa ljudska veselica s petjem in plesom. Na slavnosti in veselici bo sodelovalo pevsko društvo »Lipa« iz Bazovice.

Iz Barkovelj smo naprošeni, da naznamo, da romanji v Barban odidejo letos dne 14. t. m. med 7. in 9. uro jutraj in ne kakor navadno zvečer. Odpeljejo se na lastnih ladjah. — Toliko na znanje onim, ki se mislijo udeležiti tega romanja.

Plačevalec osebne dohodnine. Od e. k. davčne administracije smo prejeli: V smislu § 217 zakona 25. oktobra 1896 drž. zakona se javno naznanja, da je en izvadek leto 1901. izdanih plačilnih nalogov za osebno dohodnino glede davkoplačevalcev za cenilni okraj št. 1. Trst-mesto in za cenilni okraj št. 3. Trst-okolica od dne 20. avgusta do 2. septembra 1901 v sobi št. 124 na tukajšnji davčni administraciji o uradnih urah od 9. predp. do 2. pop. davkoplačevalec osebne dohodnine rečenih cenilnih okrajev na upogled izložen.

C. k. davčna administracija.

Trst, dne 6. avgusta 1901.

Denarji so izginili! Gospa Antonija Giroto, soproga trgovca muzikalij na Corsu št. 26, je naznanila policiji, da jej je iz predala izginil omot, v katerem je bilo 58 K. Okradena sumi, da jej je eigan Aleksander Grüll ukradel denar, ki je bil prinesel tja neke gosli v popravilo. Policija je Grülla iščevala, a ni mogla ničesar pogoditi, ker so bile v trgovini istočasno tudi druge osebe.

Nasledki nevarne igre. Včeraj jutraj so privedli v tukajšnjo bolnišnico 9 letnega

dečka, Josipa Radosa iz Višnjana, kateri se je z neko dinamitno patrono močno poškodoval. Nabijal je namreč tako dolgo s kamnom po patroni, da je ista razpočila, ranila dečka na desnem očesu, po obrazu, prsih in rokah ter mu odnesla dva prsta na levi roki.

Tatvina v gostilni. Predsinoči po noči sta Viktor Conte in Artur Zigoi iz Trsta pokradla v gostilni P. Trimecarja v ulici Molin a vento št. 22, nekaj perila v vrednosti 6 K. Na cesti pa so ju srečali redarji in ju spravili v zapor.

Deželno sodišče. Ivan Pelozo iz Velih Mun se je bil sprl dne 25. maja t. l. s svojo materjo in jo močno pretepel tako, da jej je prizadjal več ran. Včeraj jutraj je priznal pred sodniki svoj čin in ga obžaloval, in ker mu je tudi mati odpustila, obsodil ga je sodni dvor samo na enomesečno ječo.

Italijanski podanik, 41-letni Alojzij Pasconi, obsojen je bil radi nepravne čina, storjenega na škodo 11-letne Neže Bisiak iz Pirana, na enomesečno ječo. Državni pravnik je uležil proti tej razsodbi utok.

21-letni klesar Jurij Krevat se je hotel ženiti pri hčeri Jakoba Skrebot v sv. Luciji pri Piranu, čemur pa je slednji odločno nasprotoval. Dne 30. junija je prišel Krevat pijan v Skrebotovo hišo, kjer je začel prepir z gospodarjem. Prepir je slednjič končal s tem, da je Skrebot zagnal Krevatu v glavo neko železo, katero ga je tako težko ranilo, da je moral Krevat ostati kakih 20 dni v postelji. Radi tega čina je deželno sodišče obsodilo Skreбота na 6 tedenski zapor in na povrnitev stroškov poškodovanemu.

Dražbe premičnin. V soboto, dne 10. avgusta ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Giulia št. 10 B, konji, kočije, konjske oprave in pohištvo; v ulici Broletto št. 244, hišna oprava; Kjadin št. 794, hišna oprava; v ulici Foscolo št. 21, glasovir; v ulici Rossetti št. 15 B, hišna oprava; v ulici Risorta 1 B, hišna oprava; v ulici Miramar št. 1, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri jutraj 21.9 ob 2. uri popoldne 30.0 C°. — Tlakomer ob 7. uri jutraj 762.2. — Danes plima ob 7.26 predp. in ob 5.55 pop.; oseka ob 0.27 predpoludne in ob —.22 popoldne.

Pomembna slavnost. Prihodnjo nedeljo, to je pojutranjem, bo obhajalo naše »Delavsko podporno društvo« 19. obletnico blagoslovljenja svoje zastave. Ta slavnost je za vse nas Slovane najpomembnejša, ker je to edina prilika v letu za nas, da se smemo pokazati z narodno trobojnico na ulici!

Ta praznik ni praznik samo za ude bratskega »Delavskega podpornega društva«, ampak je to — naroden praznik vseh tržaških Slovanov, o čemer pričajo že tisoči in tisoči udeležencev vsako leto na zjutranji slavnosti.

Zadnja leta smo opazili, da se je udeležba na obhodu v cerkev in nazaj, ki se vrši ob 8. uri jutraj, tako pomnožila, da so bile vse ulice natlačene z udeležniki! Gotovi, da bo pojutranjnim udeležba še mnogoštevilnejša od prejšnjih let, prosimo, naj se udeležniki o odhodu v cerkev uvrste po štiri in štiri in po osem o povračanju v društvene prostore.

Na popoldanski veselici, ki začne ob 5. uri, bo uhod na velikih vratih — tam, kjer je bil uhod na slavnost »Kola«. Pričakujemo, da se naše občinstvo v velikem številu udeleži te lepe veselice ter tako dokaže, da ve ceniti zasluge, ki jih ima naše »Del. podp. društvo« za naše delavstvo in za našo narodno stvar.

»Posojilno in konsumno društvo na Opčinah« odpre jutri svojo društveno mesnico in se priporoča vsem domačinom. Istotako priporoča tudi svojo gostilno.

Na slavnosti pevskega društva »Kolo« so darovali oziroma preplačali vstopnino in so bili po pomoti izpuščeni še sledeči gg.: Čevna Anton 1 K, Zadnik Tomaž in gospa po 80 stotink.

Gospoda darovalci naj oprostite to pomoto, ki se je bila dogodila vsled prevelikega dela pri blagajni na dan slavnosti.

Vesti iz ostale Primorske.

× Stavka v Nabrežini in sv. Križu. Iz Nabrežine nam pišejo včerajšnjega dne:

V torek je bil ob 10. uri predpoludne javni shod, na katerem so razpravljali o razmerah v nabrežinski okrajni bolniški blagajni. Povdarjala se je zanemarjenost v iztirjevanju doneskov od delodajalcev, kateri da so dosedaj dolžni blagajni nad 5000 kron. Shod je sklenil, da se da odboru okrajne bolniške blagajne nezaupnico, ter da se zahteva od vlade, naj v kratkem razpiše nove volitve za ta odbor. Pritoževali so se, da delavci niso redno prejeli podpore od bolniške blagajne, kar je dalo povod, da se je začela obračati več pozornost na razmere v bolniški blagajni. Shod se je zaključil z viharimi »Živio!«-klici.

Ob 3. uri popoldne se je pričelo pogajanje med delavci kamenolomov in delodajalci, ki pa, žal, ni dovelo do nikakega rezultata.

V sredo ob dveh popoldne je bilo že drugo pogajanje med klesarji in delodajalci, kjer je posredoval voditelj šezanskega okrajnega glavarstva, g. Rebek.

Delavci so z veliko napetostjo pričakovali izid tega pogajanja, a tudi to je bilo brezuspešno. Stavka nadaljuje.

o. s.

× Kako nas Italijani varajo! Krčmar sem. Moja krčma je dobro znana. Ob enem imam tudi tobakarno za razprodajo tobaka na drobno. O tem je seveda potrebno, da imam tudi žveplenke na razprodajo. Nekega dne so mi žveplenke pošle in naročil sem mu, naj mi v Trstu kupi nekoliko žveplenk, ali veleval sem mu, naj zahteva le one družbe sv. Cirila in Metoda. Tako je že moja stara rodoljubna navada. Hlapec mi je res prinesel ovoje z napisom »Žigee sv. Cirila i Metoda za Istru«, v zavojih pa so bile škatljice neke italijanske tovarne. Kaj pravite h temu? Ali ni to navadna sleparija? To je kričeč izgled, kako nas Italijani peharjo na vse strani.

× Od sv. Štefana nad Avčami, okraj Kanal. Marsikje po deželi, posebno po naših hribih na levem in desnem bregu Soče, se ljudje čisto prav po nepotrebnem pravdajo radi ene ali druge stvari le po krivdi nekaterih županov. Županstva čisto ne opravljajo točno svoje službe in ne izvajajo ukazov, dobljenih od c. kr. okrajnega glavarstva. Evo vam tak slučaj od sv. Štefana nad Avčami. Neki občinski starešina občine Kalske si je dal sezidati hišo ravno tam, ne da bi ga bil župan opozoril na okrožnico c. k. okrajnega glavarstva v Gorici od dne 12. novembra 1891. št. 21540, tičečo se stavbenih stvari. In sicer na točko I., ki vелеva, da stranke, ki namerjajo kaj zidati, ne smejo pričeti z nobenim delom — in če gre tudi le za mal zid — ako ni izkušen zidarski mojster navzoč ob pričetku dela. Točka druga vелеva zopet, da je poslopje sezidati natančno po predloženem načrtu ter v zakoniti daljavi od sosednje hiše ali zemljišča. Točka tretja odreja, da županstva ne smejo dovoliti strankam, ki hočejo zidati nova poslopja, začetka z delom, dokler niso z mejaši popolnoma sporazumljeni, da se na ta način stranke izognejo nepotrebnim prepriom in eventualnim pravdam. Točka 4. vелеva, da je zidanje točno nadzirati vsaj po dvakrat na teden po izkušenem stavbenem mojstru, in slednjič, da je poslopje, čim je dozidano, dati točno pregledati, da li je varno za stanovanje. Kajti slučajev je, ko so se pripetile velike nesreče, ko se je poslopje razsulo in so bili stanovaleci v nevarnosti za svoje življenje. To pa zato, ker so zidali ali kak zidarski učenci, ali pa tudi stari zidarji, ki pa niso dovolj sposobni v svojem rokodelstvu.

Vprašam torej: je-li g. kalski župan opozoril dotičnega starešina in zgraditelja novega poslopja na vse tu navedene točke? Saj moram misliti, da tudi v uradu slavne županije v Kalu leži gori navedena okrožnica c. kr. okrajnega glavarstva v Gorici! Menda ga ni opozoril, ker sicer ne bi se bil mejaš V. S. tako silno zoperstavljal tej zgradbi ter potrošil toliko denarja za rekurz. Ker pa se je med tem zidanje dovršilo, ne da bi se bila nasprotnika poprej sporazumela lepim potem, in ker je torej župan sodil in razsodil, se je tu uresničilo prorokovanje: Gorjé nam, ko bo kmet kmeta sodil!

Vesti iz Kranjske.

* Odmevi z instalacije župana Hribarja. Tudi »Information« se bavi z neumestnim apelom vladnega zastopnika, grofa Schaffgotscha, povodom instalacije župana

Hribarja, da naj bo objektivni tudi nasproti Nemcem. Ta izjava da je napravila najnepovoljniji utis na navzoče in na ljubljansko prebivalstvo. V dvojnem pogledu so bile te izjave neumestne in netaktne. Nemoi v Ljubljani sestavljajo minimalen del prebivalstva, a vendar je morda ni v vsej Avstriji manjšine, do katere bi imele mestna, deželna in državna uprava toliko neobzirnosti, kakor ravno do razvajenih ljubljanskih Nemcev. Tu je bil poziv na objektivnost vsaj neumestna. Tem mučnejše pa je deloval ta poziv iz drugega vzroka. Kdaj je še kak vladni zastopnik smatral za potrebno, da bi se zavzel za slovenske manjšine v Trstu, Celju, Mariboru, Gradcu itd.? Česa bi se imel grof Schaffgotsch nadejati, ako bi se drznil do dotičnih zastopov govoriti slične besede, kakor jih je govoril v Ljubljani? Ta dogodek pa treba izkoristiti od slovenske strani. Slovenci bodo v onih mestih, kjer nimajo nobenega zastopstva, ali pa, kjer jih — kakor v Trstu — večina in vlada prezirali, opominjali vladne zastopnike na njih dolžnost, da se ozirajo tudi na interese Slovencev, ter jih bodo opozarjali na izgled grofa Schaffgotscha.

* Občinske volitve v Kamniku Na večerajšnji volitvi za II. razred je zmagala narodno-napredna stranka.

Vesti iz Koroške.

Tožbe. »Mir« zopet toži, da se tudi na Koroškem množe samomori bolj in bolj. In čisto si končujejo življenje ljudje, ki niso zmešani, niti ne žive v stiski in bedi. Radi vsake malenkosti že delajo ljudje ta grozen zločin in si jemljejo življenje — ta največji dar, prejet od Boga — kakor da so muha.

Nadalje toži »Mir«, da so narodni izdajice povodom godu nemškega boga Wuotana zažigali kresove na vrhovih naših planin. Izdajica je pač povsod enak: ko le more, pljuva v lastno skledo.

Razne vesti.

Stavkovci v Pensilvaniji. — Teodor Schaffer, predsednik zveze delavcev železa in jekla, je podal javnosti važno tajnost glede kolosalne borbe, ki se vodi sedaj med zvezo delavcev, katere vodi on s spretnostjo in pogumom velikega generala, ter med metalurškiim »trustom« (zveza tovarn), ki razpolaga z milijardo dolarjev kapitala, katerega (trusta) je duša in vodilna moč drugi moderni velikan, J. Pierpont Morgan.

Tajnost je pravi vir moči, ki je navdajala Schafferja z gotovostjo, da zmaga v predrzni borbi. Pred dvema letoma — je dejal Schaffer — združila se je tajna zveza delavcev železa in jekla z ameriško federacijo dela, in tako je ta poslednja v vseh onih delavnicah, v katerih ni imela s prva svojih členov, tajno organizirala delavce.

Kaj je sledilo temu? Da sedaj, ko se je srčno dovršilo organizatorično delo, federacija dela vse svoje člene v tovarnah železa izročila zvezi delavcev železa in jekla.

In tako so si sneli sedaj delavci jekla krinko, pojavivši se v podvojenem številu in moči, ne da bi družbe poznale bitstvo te reorganizacije.

V krizi, ki se je pojavila sedaj, je delavec trden in discipliniran; je vojak, ki se bori z akonitim orožjem in pod vodstvom spretnih strategov.

V tej gigantski borbi se obračajo oči vseh na I. Pierponta Morgana, Napoleona finance. Njegov »sindakat« (zveza) premoga je v resni nevarnosti.

Petstotisoč delavcev v Pensilvaniji je pripravljenih opustiti delo, povzročiti torej zapretilo rudnikov antracita (vrst premoga) in zaustaviti delo vseh tovarn, katerih eksistenca je odvisna od mehanične gonilne moči, ter dati zapreti na ta način stotine in stotine kovačnic.

Dvestotisoč mož, delavcev v velikih tovarnah železa, ki so združene v milijardarskem sindakatu, je direktno udeleženih na stavki, ki se je pričela te dni v vseh tovarnah jekla.

Armada 805 tisoč členov ameriške federacije dela se je zavezala nastopiti stavko, da pomore delavcem jekla. — Vsega skupaj je pripravljenih jeden milijon in 550 tisoč delavcev, da se postavijo v boj proti združenim kapitalom, katerih duša je Morgan in čegar deli so trusti: jekla, čina, mehaničnih mostov in premoga.

Ni pa podeenjevati sovražnika, ki ga ima ta velikanska masa delavcev proti sebi; 15 milijard frankov, t. j. mogočen in trden zlat zid, ki lahko za lep čas zajezi reko Mississippi.

Cilji, katere sta si postavila oba sedaj ločena, a vendar vedno bratska legijona delavcev, so jasno določeni. Permanentni kor gasilcev v veliki armadi pensylvanskih rudarjev zahteva, da bi se delavni čas skrajšal od 12 na 8 ur. Družbe delavcev jekla pa zahtevajo, naj se zveza tovarnarjev jekla zaveže, da bo sprejemala samo tiste delavce, ki so upisani v uniji delavcev. Do kedaj bo trajala kriza? S kakimi nasledki? S kakimi žrtvami? To so vprašanja, ki se usiljujejo vsakomur, kdor premišluje to velikansko borbo med delavstvom in kapitalom.

Fakt je, da prvi dan stavke, ki se je pričela proti koncu prošlega meseca, vsled ukaza predsednika Schafferja — ni bila odprta niti jedna tovarna različnih jeklenih izdelkov. Ameriški delavci so podali s tem činom sijajen dokaz vojaške discipline.

Na povelje Schafferja je večeraj zopet vseh 275 delavcev »National Steel Company« v Newcastle zapustilo delo. Računi se, da bo proti koncu tega tedna več nego 100.000 rudarjev stavkalo.

Vsled Schafferjevega opomina, naj bodo členi zveze pripravljani, da stopijo dne 10. t. m. o polnoči v stavko, je neka tovarna, v kateri je prej delalo 400—500 delavcev in ki se je morala vsled stavke zapreti, zopet zapričela delo s 100 delavci, ki ne pripadajo delavski zvezi. Tovarna se nadeja, da bo mogla v kratkem spopolniti število delavcev.

Pisateljica potepuhka. Redko energijo je pokazala angleška pisateljica Ada Sparov. Namenila je, da spiše roman o uličnem svetu, ki se shaja in klatari v bedi od danes do jutri. V ta namen je sama zašla v ta ulični svet. Obklela se je v eunje in živela skupno s temi ljudmi tako, kakor so živeli oni. Vsako delo je vzela v roke, bilo lahko, bilo težko, bilo nizko! Ko je preživela tako nekoliko mesecev ter nabrala gradivo za svoj novi roman, povrnila se je zopet v svoj prejšnji svet ter zapustila pouličnjake, med katerimi si je bila pridobila mnogo simpatij. Roman bo skoro dovršen, pa ga angleška inteligencija pričakuje z veliko napetostjo.

Kako se širijo tuberkule! Oni, ki so poklicani v to, da varujejo ljudi pred prenašanjem tuberkul, naj bi obrnili svojo pozornost dejstvu, ki more mnogo pripomoči v prenašanje bacilov. In to so: prtiči po gostilnah. Večina gostilničarjev daje prtič dvem, trem, štirim gostom zaporedoma, ne da bi jih opral, ampak jih le nekoliko zmoeči in stavi pod prešo. Že ta način sam je zopet in nedostojen, a za prenašanje tuberkulov najprimernejši in najprikladnejši. Bog ve, koliko bolezní se razširja na ta način!

Radi 40 nvč. zgnbil glavo. »Obzoru« javljajo iz nove Gradiške: V neki krčmi v Cerniku se vsake nedelje shajajo delavci pilarne in kartajo vse noči. Dne 4. t. m. sta kartala Žid Müller, sin trgovca, in delavec Orlovič. Müller je zgubil 40 nvč.; a ker jih ni hotel dati Orloviču, mu je le-ta zasolil klofuto, rekši: »Sedaj udari ti mene, ako nočeš, da udam zopet jaz tebe!« Müller pa je hitel v kuhinjo, kjer je našel mal žepni nož, s katerim je — povrnivši se — udaril Orloviča po vratu in mu presekal vratno žilo. Vsled silnega odtoka krvi je ranjeni umrl v malo minutah. Žida-morilec so prijeli se isto noč ter ga izročili okr. sodišču.

Hvaležnost živali. Nemški listi pripovedujejo sledečo dogodbiico: Neka strasburška dama je našla na strehi svoje hiše neko štokrlo, ki je imela ranjeno perutnico. Gospa je vzela štokrlo k sebi in jej je z veliko potrpežljivostjo ozdravila rano. Štokrlo je bila dami za ta čin tako hvaležna, da se ni hotela ločiti od nje. Povsod, kamor je šla gospa, spremljala jo je verno hvaležna štokrlo, na cesti, po stopnicah, na stanovanju, vedno je korakala s svojima dolgima krakoma poleg nje. Zastonj je skušala dama, da bi hvaležno tico spustila zopet na svobodo. Ko jo je izpustila iz okna, pa je prišla zopet pri vratih nazaj.

Z nove maše Jakoba Ukmarja. Na obedu je duhovna mati, gospa Pirjevec, nastopno nazdravila novomašniku:

Nastopil, častiti, življenja
Na trudno, težavno si pot!
Ne straši se truda trpljenja!
Ne boj se nevarnosti, zmot!

Saj sveti ti jasna danica,
Svetli in ogreva nje žar;
Naj ona ti bodi vodnica
Na poti življenja vsikdar!
Ta zvezdica sveta je vera
Obseva nam dušo, sreč,
Oj blagor mu, kdor se ozira
Na lučico zvezdice te.
Varuj se prijatelj golfovih
Ki hvalijo greh in sladnost,
Ne slušaj glasov zapeljivih,
Po grehu je kes in britkost.
Le čednosti dušo odpiraj
A krepkost v sreč imej!
Na prave duhovne se oziraj
V delih posnemaj le nje!
Do brata trpečega zmiraj
Sočutje v sreč imej!
Saj mravljica tudi se trudi
In znaša in skriva zaklad;
Častiti, nikar se ne mudi
Zakladov nabirat si mlad.
Če časne si zbiraš zaklade
In duh si v znanost pojiš,
Spolné ti se sladke te nade
Ki v mlademu jih sreč gojiš.
Vest čista v življenji da srečo
A sreč tolažbo in mir,
Po smrti plačilo pa večno
Pri Bogu, ki sreče je vir.
Bog živi častite nam svate
In naše slovanske vse brate!

Brzjavna poročila.

Odlikovanje v sodni stroki.

DUNAJ 9. (B.) »Wr. Ztg.« objavlja: Njeg. Vel. cesar je podelil sodnemu tajniku deželnega sodišča v Trstu, Alojziju Quarantotto, naslov in značaj deželnosodnega svetnika, oprostivši g. od taks.

Vojna v južni Afriki.

DURBAN 8. (B.) »Reuterjeva« pisarna javlja: Lord Kitchener je izdal proklamacijo, ki napoveduje jako stroge odredbe. Sodijo, da bo ista v Durbanu jako povoljno vsprejeta, ker smatajo take odredbe povsem potrebnimi za dokončanje vojne.

LONDON 9. (B.) Depesha lorda Kitchenerja iz Pretorije javlja: Poveljnik Divilliers in dva poljska korneta so se udali v Varmbadu. Devilliers je bil drugi poveljnik četam, ki so stale pod poveljstvom Bayerja.

Dogodki v Kitaju.

TJENCIN 8. (B.) Francozki general Voyron je danes odpotoval od tu.

Štrajk v Ameriki.

NEW-YOR 8. (B.) Nadškof iz Irelanda je imel na katoliškem shodu v Hartfordu govor, v katerem je izvajal, da ni res, da bi on imel namen posredovati pri predsedniku Mac Kinley in vodilnih finančnih ljudeh v štrajku delavcev jekla.

„Edinost“

se prodaja razven že v znanih tabakarnah tudi **J. Kramar** v Rojanu in **Hrast**, tobakarna Via Poste nuove (zraven prodajalnice Smolars.)

Velikanska rastava pohištva in tapecarij. Izvenredno ugodne cene. **VILJEM DALLA TORRE** v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana). — **Moje pohištvo donese srečo.**

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst
TRST
TOVARNA: Via Tesa, vogal
Via Limitanea
ZALOGA: Piazza Rosario št. 2 (solsko poslopje)
in Via Riborgo št. 21
Velik izbor tapecarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Cene brez konkurence.
ILUSTROVANI ČENIK ZASTONI IN FRANKO Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franko.



Podpisani naznanjam v svojem in svoje družine imenu, da je naša nepozabna hči, oziroma sestra

Josipina Levičar

danes ob 8. uri zjutraj po daljši bolezni in previdena s sv. zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb zemskih stanovnikov nepozabne pokojnice bo jutri dne 10. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti v ulici Remota št. 1.

V Trstu, 9. avgusta 1901.

Ivan Levičar.

Dr. Edvard Slavík

je odprl svojo

odvetniško pisarno

v ulici Molin piccolo št. 3. II. nadstropje, (telefon št. 870.)

Uradne ure: | ob delavnikih od 8 zjutraj do 4 pop. | .. nedeljah .. 8 .. 12 ..

Meseca avgusta je pisarna ob nedeljah zaprta.

Operater kurjih oces,

(Kalistv diplomovan specializist Giordani, ima svoj ambulatorij Via Stadion 3. I. ki je odprt od 8 predp. do 6. pop. ob nedeljah in praznikih do 4. pop. Izvršuje odstranitev kurjih oces in zaraslih nohtov tudi v najbolj kompliciranih slučajih na poseben način in brez nikakoršnih bolečin. Cena za operacijo v ambulatoriju 1 krona, na domu 2 kroni.

Konrad Jacopich

trgovec z jedilnim blagom v Trstu, Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, navedenega in najfinjšega olja, najfinjše testenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovsu itd. po jako nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. Ceniki franko.

Ces. kr. priv. civilni, vojaški in uradniški krojač M. Poveraj, trgovec v Gorici, na Travniku št. 22 I. nadstropje priporoča čistiti gospodi svojo izbornu zalogo suknene blaga, gotovih oblek, perila vsake vrste in vse potrebščine k oblekam za vsaki stan. Vstrega vsakemu naročilu in po modri.

Delavnica

za popravljanje vsakovrstnih strojev, motorjev na plin in brizgalnic vsih vrst. Kovaška delavnica. Alojzij Schroeck & C. v Trstu, ulica Belvedere št. 9.

Skladišče vina

ulica Acquedotto št. 23. Prodaja vina v sodih in buteljkah. Fine pašne in dezertne vina na de eho in drobno franko na dom po najugodnejši in konkurenčnih cenah.

Zaloga dalmatinskih vin

iz lastnih kleti in istrski teran toplo priporoča cenjenim družinam, gg. krčmarjem in hotelirjem. Simeon Pavlinovič v Trstu, Via Chiozza 11.

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdirivo št. 17. Od danes naprej se prodaje istrski teran po 32 nvč., za na dom po 30 nvč. liter. Rebula iz Brl po 32 nvč. liter. Vinski ocet po 12 nvč. liter. Mrzle jedi v velikem izboru vedno pripravljene. Pivo I. vrste po 20 nvč. liter. Na debelo po zelo ugodnih cenah.

Bicikelj

najboljšega sistema, jako eleganten, lahko tekoč in jako solidne konstrukcije, ki je bil kupljen za 680 kron, se proda za relativno jako nizko ceno. Natančnejše podatke daje pisarna dra. Rybářa.

Meblirano sobo

v slovenski ali nemški družini, išče takoj neki gospod. Ponudbe v pisarno dra. Rybářa.

Nova čevljarnica

„Alla Corsia Giulia“, Fran Benčič v Trstu, ulica Giulia št. 3. Velika zaloga obvala vsake vrste lastnega izdelka za moške, ženske in otroke. Blago kakor: podplati, usnje in pripadki so iz najboljših tu- in inozemskih tovarn. Izvršuje točno vsako naročbo po meri in najnovejši modi. Vsaka poprava se dogotovi v istem dnevu. Cene brez konkurence. Kože vseh barvah.

Rojansko posojilno in konsumno društvo v Rojanu (pri cerkvi) priporoča svojo dobro znano

„Društveno krčmo“

v kojoj se toči:

najboljše domače črno vino po 52 novč. I. vrste istrsko „ „ „ 40 „ kakor tudi Steinfeldsko pivo v sodčkih in buteljkah.

Gorke in mrzle jedi.

Lep senčnat vrt. — Oso — Kroglišče.



Zaloga šivalnih strojev

za domačo rabo ali obrtnike od 60 kron naprej.

5 letno jamstvo.

Velik izbor vseh pripadkov spadajo- žih k šivalnim strojem.

Pošiljatve na deželo po povzetju.

Mehanična delavnica za popravljanje strojev vseh vrst.

RUDOLF RÖTTL Trst, Trg Piazza S. Caterina št. 2.



Velika zaloga koles

novih ali vže rabljenih iz prvih tu — in inozemskih tovarn.

Prodaja in menjava po ugodnih cenah.

Bogat izbor pripadkov in pneu- matik.

Sprejemajo se vse poprave ka- kor tudi lakiranja na ognju in niklovanja.



Lekarnarja A. Thierry-ja balzam

sè zeleno varstveno znamko »nuna« 12 malil ali 6 velikih steklenic 4 krone franko.

A. Thierry-ja stolistno mazilo

2 lončka 3 kron 50 stot franko, razpošilja proti predplačilu:

A. Thierry-ja lekarna „Pri angelju varhu“

v Pregradi, Rogatec Slatina (Rohitsch-Sa-erbrun).

DUNAJ: Centralna zaloga: Lekarnar C. Brady, Fleischmarkt 1. — BUDAPEST: Lekarnar I. pl. Török in Dr. Egger. — ZAGREB: Lekarnar S. Mittelbach.

Na drobno se vdobiva povsod.

Grand Hôtel-Restaurant Obelisk

OPČINA

Nova lastnika ravnatelj Berrettini & Cattaneo.

Valikanski vrt in veranda. — Krasen razgled

Izvrstna kuhinja

Plzensko in Kulmbaško pivo.

dobro perskrbljena vsaki čas.

Specialiteta: Kraški teran.

KEGLJIŠČE. — LAWN-TENNIS. — KROGLJIŠČE. — BILJARD. — TELOVADNE PRIPRAVE.

Telefon št. 657.

Ob nedeljah in praznikih v lepem vremenu vozne zveze od restavracije „Central Pilsen“ na Opčino.

Najzmernejše cene. Točno postrežbo vodita lastnika-ravnatelj osebno.

Vsakojaka pojasnila daje in slučajna naročila prejmlje gospod BERRETTINI

„Nova restavracija Centrale Pilsen“, (Trst Via Torrente 10)

z vrtom, kamor ne pride prah, ker je v zavetju. — Kegljšče. —

Izvrstna kuhinja dobro preskrbljena vsaki čas. — Poštene cene. — Najtočnejša postrežba.

JAKOB BAMBIČ

trgovec z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7. — Podružnica: Via Torrente 4

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij, vsakovrstnega olja, navedenega in najfinjega.

— Najfinjše testenine, po jako nizkih cenah,

ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja na-

ročeno blago tudi na deželo na debelo in

drobno. — Cenike razpošilja franko.

Priporoča se pri najsolidnejšem delu in

zmernimi cenami.

Štefan Cruciatti

ornamentalni kamnosek

v Trstu, via della Pietà št. 25.

izvršuje iz istrskega mramorja in kraškega

kamnja vsakovrstna od najnavadnejšega do

najlepšega in kompliciranega dela.

Specialiteta za napisne plošče in nagrobne

spomenike.

Velika zaloga slanega ali žaganega mramorja

v različnih merah belega ali barvanega.

Specialiteta za pohištvo.

Sprejema naročbe za cerkve, altarje, kakor

tudi za podove bodisi bele ali barvane.

Vsaka naročba se izvrši točno in po ugodnih

cenah.

Gostilna Fr. Valetič,

ulica Solitario št. 12.

Vedno sveže pivo po

24 nč. Okolčansko in

istrsko vino po 40 nč.

Važno oznanilo!

Podpisani smatra si v dolžnost javiti, da se VINA iz VISA, KASTELOV pri SPLITU, ISTRE in BELA VINA iz VISA, ki se prodajajo v njegovi zalogi, analizovana in stavljeni pod stalno kontrole zavoda za kemično analiziranje, ovlaščenega od c. kr. avstrijskega ministerstva. Zato se stavlja na vse sode in boteljke kontrolna in garancijska znamka št. 137. To določbo je izdalo visoko c. kr. notranje mini- sterstvo radi pregostega kvarjanja vina, ki stavlja v resno nevarnost ljudstvo.

Kdor si torej vkupi vino v moji zalogi, je gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovi, nego la je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vestjo lepati bolnikom in konvalescentom, ker analizacijski zavod stavlja pod svoje varstvo samo ona vina, ki so čista in imajo vse potrebno vsebino, ki jo moraje imeti najfinjša vina.

CENE:

Istrski teran	liter po 32 novč,
Vino iz Kastelov pri Splitu	34
Fino vino iz Vise	34
Vino Opello	38
Belo vino iz Vise	40

Zahtevajte vselej jamstveno znamko.

Josip Tami

ulica Legna št. 6 (Dvorišče)

Restaurant SILBEREGG

Via Ghega št. 9 A.

najugodnejša gostilna

PLZENSKO PIVO SILBEREGG

po 24 novč. liter.

Namizna vina in v buteljkah

zajamčeno pristna

Izvrstna italijanska in nemška kuhinja.

Kosila in večerje od 20. novč. više.

Pivo v buteljkah

iz zaloge

SILBEREGG (G. E. POHLY),

Via Zovenzoni št. 2.

Tam se nahajajo tudi najpristnejša

vina: opollo, istrsko črno in belo.

Jakob Kosmerlj

— TRST —

ulica ss. Martiri št. 16

nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

jestvin in kolonijalnega blaga, delikates in konserv.

Izbior raznih vin in likerjev.

Imam tudi filijalko v aliei Bastione št. 2. nasproti ženskem liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem najudanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

Julij Redersen



izdelovatelj zdravniških pasov in ortopedičnih aparatov.

Trst. — Via del Torrente št. 858-3. — Trst. (Nasproti „Isola Chiozza.“)

Kirurški instrumenti, ortopedični aparati modrei, umetne roke in noge, berglje, erna- nični pasovi, elastični pasovi in nogovice, suspensori, elektroterapevtski aparati, aparati za umetno dihanje ter predmeti za bolnike

Zaloga

predmetov z: kirurška zdravljenja, angleški predmeti od gumija in nepremočljivih snovij.

Remeljoi v velikem izboru, bukove debal orehovina, jelovina, tri les vsake vrste, dogice za parkete, bukovina, jelovi podovi, držala za stopajice.

Cene zmerne.

Viktor Miklavez

v Trstu Via Fonderin št. 10.

Razsežno jamsto



Ludovik Borovnik

tovarna in izdelovalnica precizijskih pušk Borovlje (Ferlach) Koroško

priporoča

svoje najboljše in zanesljive puške vseh zistemo in kalibrov. Znamenite in ojestrostelne puške z. šibre, risanice, lovske kratke puške in dvo cevke za cele krogle iz dobrega kovanega maverijala. najsolidnejše puškarsko ročno delo ter dobro preskušano. Komade, ki ne ugajajo, sprejemam nazaj, jih zamenjam ali pa povrnen denar. Sprejemam v popraviljanje vse, udelavam cevi v stare puške, nova kopita, predelavam puške za nabijanje od spredaj v take za na- bijanje od zadaj itd. Pri najsolidnejšem delu zmerne cene.

Slovenski cenik pošljem na zahtevanje brez- plačno in franko

Cene zmerne.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

registrirano društvo z omejeno zavezo,

v Gorici

Gosposka ulica hšt. 7., I. nadstr.

v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsacega, če tudi ni član društva in se obrestu- jejo po 4 1/2 %, ne da bi se odbijal rentni davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na menjice po 6 % in na vknjižbe po 5 1/2 %.

Uradije vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1900. Kron 1.263.563 Poštno-bran. račun št. 837.315.

Pozor!

Častim si naznati sl. občinstvu, da je moja prodajalnica vedno preskrbljena manufakturnim blagom vsake vrste in po cenah, da se ne bojim nikake konkurence

vsaki dan dohaja novo blago.

V nadeji, da me bo slavno občinstvo po- češčalo z obilnimi obiski, beleži spoštovanjem

F. Dobauschek,

trgovec z manufakturnim blagom. Via Barriera vecchia 27 v Trstu.

Se govori Slovenski!